

Recenzja pracy doktorskiej
„Wpływ pieśni Schuberta na wczesne chińskie pieśni artystyczne”
mgr. Gao Feng
na zlecenie Rady Wydziału Wokalno-Aktorskiego
Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi

Recenzent: dr hab. Sylwia Burnicka-Kalischewska, prof. AS
Akademia Sztuki w Szczecinie

Szczecin, 3.03.2020 r.

Zlecniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi, Rada Wydziału Wokalno-Aktorskiego, zlecenie podjęte na podstawie art. 11 oraz 14 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 882, 1311 ze zm.) § 1 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. z 2016 r. poz. 1586).

Dotyczy:

1. Uchwały nr 20/IV/2016/2017 Rady Wydziału Wokalno-Aktorskiego Akademii im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi z 27 czerwca 2017 r. roku w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuk muzycznych, dyscyplinie artystycznej „wokalistyka” dla mgr. Gao Feng.
2. Uchwały nr 21/IV/2016/2017 Rady Wydziału Wokalno-Aktorskiego Akademii im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi z 27 czerwca 2017 r. roku w sprawie wyznaczenia promotora przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuk muzycznych, dyscyplinie artystycznej „wokalistyka” mgr. Gao Feng w osobie prof. dr. hab. Włodzimierza Zalewskiego.
3. Uchwały nr 22/IV/2016/2017 Rady Wydziału Wokalno-Aktorskiego Akademii im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi z 27 czerwca 2017 r. roku w sprawie wyznaczenia recenzenta przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuk muzycznych, dyscyplinie artystycznej „wokalistyka” mgr. Gao Feng w mojej osobie.
4. Uchwały nr 23/IV/2016/2017 Rady Wydziału Wokalno-Aktorskiego Akademii im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi z 27 czerwca 2017 r. roku w sprawie wyznaczenia recenzenta przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuk muzycznych, dyscyplinie artystycznej „wokalistyka” mgr. Gao Feng w osobie prof. dr. hab. Wiesława Bednarka.

Podstawowe dane o Kandydacie:

Pan Feng Gao jest absolwentem TaiYuan Normal University w Shanxi w zakresie studiów licencjackich (lata 1997-2001) oraz Capital Normal University w Pekinie, w którym w latach 2006-2008 odbył studia magisterskie. Od momentu ukończenia studiów licencjackich (2001) zdobywa doświadczenie jako pedagog śpiewu solowego w macierzystej uczelni w Shanxi. Do prowadzenia działalności pedagogicznej uprawnia go m.in. odpowiedni certyfikat, którego posiadanie Doktorant zgłosił w przedstawionej do przewodu doktorskiego dokumentacji.

Pan Feng Gao zdobył wiele nagród i wyróżnień. Pośród osiemnastu wymienionych przez Kandydata, warto zwrócić uwagę na II miejsce w Narodowym Konkursie Młodych Artystów w 1988 roku, jak również na liczne Dyplomy dla Najlepszego Studenta Klasy Musicalu, wyróżnienia na konkursach wokalnych z własnym udziałem czy też na wyróżnienie dla Pana Fenga Gao jako pedagoga za przygotowanie studentów do Międzynarodowego Konkursu Wokalnego w Hong Kongu w 2016 roku, w którym jego podopieczni zdobyli I i III nagrodę. Lista nagród studentów Pana Fenga Gao obejmuje siedem pozycji.

Doktorant zebrał obszerną dokumentację pracy artystycznej, a także udziału w licznych kursach mistrzowskich. Są to plakaty, programy koncertów i wycinki prasowe oraz nagranie DVD „Ein Deutsches Requiem” Johannesa Brahmsa z 13 grudnia 2014 roku, z Fengiem Gao w roli solisty (barytona), jak również płyta CD – album solowy z chińskimi pieśniami artystycznymi (ISBN 978-7-88735-543-8).

Przedstawione do recenzji dzieło artystyczne Pana Fenga Gao składa się z nagrania wybranych sześciu pieśni z cyklu „Łabędzi śpiew” Franza Schuberta (numery w cyklu od 8 do 13) i siedmiu pieśni chińskich kompozytorów oraz ich opisu w ramach rozprawy doktorskiej „Wpływ pieśni Schuberta na wczesne chińskie pieśni artystyczne”.

Nagranie wykonane zostało w Łodzi w 2019 roku przy współudziale Pana Fenga Gao w roli solisty i Pani Tatiany Dranczuk przy fortepianie.

Płyta CD zawiera następujące pieśni z cyklu „Łabędzi śpiew” („Schwanengesang”) Franza Schuberta:

1. „Atlas” („Der Atlas”)
2. „Jej obraz” („Ihr Bild”)
3. „Rybaczka” („Das Fischermädchen”)
4. „Miasto” („Die Stadt”)
5. „Nad morzem” („Am Meer”)
6. „Sobowtór” („Der Doppelgänger”)

oraz chińskie pieśni artystyczne:

7. „Pytanie” - Xiao Youmei
8. „Nostalgia” – Huang Zi
9. „Jangcy płynie na wschód” – Qing Zhu
10. „Mieszkam u źródeł Jangcy” – Qing Zhu
11. „W górach” – Chen Tianhe
12. „Pieśń nostalgiczna” – Xia Zhinqiu

Omówienie nagrania

W pierwszej linii na uwagę zasługuje artykulacja artysty, ponieważ wszystkie nagrane przez Pana Fenga Gao pieśni Franza Schuberta zaśpiewane są zrozumiałym językiem niemieckim, co w przypadku osoby pochodzącej z innego kręgu kulturowo-językowego nie jest oczywiste. Wyraźnie słyszymy na nagraniu typowe niemieckie głoski, tak w początkach wyrazów, jak i w wygłosie. Doktorant wspomina o kwestiach językowych w swojej rozprawie i w nagraniu konsekwentnie realizuje swoje zamierzenia. Śpiewającemu przydarzyły się jedynie dwa potknięcia językowe. W pieśni „Jej obraz” („Ihr Bild”) w takcie 31 w ostatniej frazie „Ach! Ich kann es nicht glauben, daß ich dich verloren hab!” („Ach, nie mogę uwierzyć, że Cię straciłem!”) odnosi się wrażenie, że zamiast słowa „kann” zaśpiewane zostało słowo „kein”. Drugie miejsce dotyczy taktu 29 w pieśni „Rybaczka” („Das Fischermädchen”), we fragmencie „Leg an mein Herz dein Köpfchen” („Połóż swoją głowę na mojej piersi”), gdzie Kandydat zamiast słówka „an” zaśpiewał „ein”.

Pieśni Schuberta wykonane są ładną barwą głosu, rzetelnie, zgodnie z zamysłem kompozytorskim, co odzwierciedla przemyślane prowadzenie frazy. We wszystkich pieśniach Schuberta głos Pana Fenga Gao brzmi przekonująco. Najbogatsze brzmienie głosu Pana Fenga Gao uwypukla się początkowo w momentach jaśniejszych, bardziej emocjonalnych i tesyaturalnie wyższych, przy tym nierzadko dynamicznie stonowanych, jak np. w pieśni „Der Atlas” - takty od 27 do 34 - („Du wolltest glücklich sein, unendlich glücklich oder unendlich elend, unendlich elend”), w pieśni „Jej obraz” („Ihr Bild”), przy przepięknie wyprowadzonej barwowo frazie „Auch meine Tränen flossen mir von den Wangen herab” (takty 24-28), czy w całej pieśni „Rybaczka” („Das Fischermädchen”). Natomiast w pieśni „Na morzem” („Am Meer”) wrażenie wywołują dodatkowo, dzięki pełnemu brzmieniu, tak, jak i w utworze „Sobowtór” („Der Doppelgänger”), frazy o niskiej tesyturze, gdzie barwa głosu jest wyjątkowo piękna i miękka. W pieśni „Miasto” („Die Stadt”) umknął dźwięk cis¹ w trioli w takcie 29, gdzie w miejscu dźwięków d¹, cis¹, d¹ zaśpiewano trzykrotnie d¹.

W części nagrania z pieśniami chińskimi Pan Feng Gao prezentuje swój głos w całej krasie. Swoboda wykonawcza sprowokowana niewątpliwie odważniejszymi rozwiązaniami harmonicznymi i niejednokrotnie szeroką fakturą w akompaniamencie (pieśni zostały skomponowane w latach dwudziestych i trzydziestych XX stulecia), pozwala dostrzec piękno nagranych przez Pana Fenga Gao siedmiu chińskich kompozycji. Doktorant przekonuje interpretacją i doborem nagranych repertuaru od lirycznego „Pytania” - Xiao Youmeia i „Nostalgii” – Huanga Zi, przez dramatyczną opowieść „Jangcy płynie na wschód” – Qinga Zhu oraz prawie balladową „Mieszkam u źródeł Jangcy” tego samego kompozytora, po pieśń „W górach” – Chena Tianhe, której swoistego podobieństwa do „Śpi w blaskach nocy” Mieczysława Karłowicza nie sposób nie zauważyć i niemal musicalowej w stylu „Pieśni nostalgicznej” – Xia Zhinqiu czy „Tęsknoty serca” – Shi Wanchuna.

Wymienione pieśni chińskie pozytywnie zaskakują stylem i różnorodnością oraz bogactwem brzmień.

Omówienie pracy

W przedłożonej do recenzji rozprawie Autor stara się dowieść istnienia znaczącego wpływu pieśni Franza Schuberta na wczesne pieśni chińskie. W tym celu przeprowadza swój wywód na przestrzeni pięciu rozdziałów pracy doktorskiej.

Rozdział pierwszy opisuje narodziny i rozwój pieśni artystycznej, uwzględnia jej definicję i podstawowe cechy tak w kulturze zachodniej, jak i chińskiej.

Rozdział drugi przybliży sylwetki kompozytorów: Franza Schuberta, Xiao Youmeia, Qinga Zhu, Huang Zi, Chena Tianhe, Xia Zhiqiu, Shi Wanchuna.

W rozdziale trzecim Doktorant dokonuje analizy trzynastu pieśni, w tym sześciu Franza Schuberta i siedmiu chińskich kompozytorów.

Rozdział czwarty to zestawienie różnic i podobieństw pomiędzy pieśniami Schuberta a pieśniami chińskimi ze wskazaniem na cechy tekstu i melodii oraz partii fortepianu, na tło epoki, formę utworów, ekspresję, techniki kompozytorskie, styl wykonania, język, jak również artykulację.

Rozdział piąty stanowi natomiast syntezę wcześniejszych rozważań i próbę weryfikacji tematu badawczego, uzasadnienie szerokiego zastosowania stylu narodowego i formy wyrażania uczuć w pieśniach chińskich, wskazuje jednoznacznie na styl kompozytorski Franza Schuberta jako źródła inspiracji omawianych w pracy kompozytorów chińskiej pieśni artystycznej.

Całość zamyka zakończenie, bogata bibliografia oraz aneks zawierający materiał nutowy wszystkich nagranych przez Pana Fenga Gao pieśni.

W całym wywodzie Kandydat posłużył się formą dogłębnego opisu i kolejno analizy porównawczej w celu uargumentowania swoich spostrzeżeń. Przytoczył bardzo wiele przykładów muzycznych uzasadniających wyznaczony tok myślenia. Praca zawiera także kompleksowe zestawienie cech języka niemieckiego i języka chińskiego.

Konkluzja

Z nagranyymi i opisanymi przez Pana Fenga Gao chińskimi pieśniami zapoznałam się z nieukrywanym zadowoleniem. Utwory te są tak piękne, że warto byłoby stworzyć do nich teksty angielskie i polskie. Generalnie wykonanie wokalne nie budzi zastrzeżeń.

Przedstawione mi do recenzji dzieło w postaci nagrania CD sześciu wybranych pieśni Franza Schuberta i siedmiu pieśni chińskich kompozytorów oraz opis nagrania w pracy doktorskiej „Wpływ pieśni Schuberta na wczesne chińskie pieśni artystyczne” jest krokiem milowym w procesie poznawania pieśni artystycznych Państwa Środka. Wybór przedmiotu badań wydaje się być niezwykle trafiony.

Doktorantowi udało się dowieść prawdziwości postawionej w tytule pracy tezy.

Stwierdzam, iż Pan Feng Gao spełnił wymagania określone w art. 13 ust. 1 ustawy o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003 r. Pracę przyjmuje.

